

Decyzja

Prezydium KK

nr 75/26

ws. opinii o Komunikacie Komisji do PE, Rady, EKES i Komitetu Regionów

ws. strategii UE na rzecz walki z ubóstwem:

przeciwdziałanie i zapobieganie ubóstwu od dzieciństwa po starość

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” wnosi następujące uwagi do Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie strategii UE na rzecz walki z ubóstwem: przeciwdziałanie i zapobieganie ubóstwu od dzieciństwa po starość (COM(2026) 538) (dalej: Komunikat).

Komisja Europejska wskazuje, że ubóstwo pozostaje jednym z najpoważniejszych problemów społecznych w Unii Europejskiej. Mimo postępów osiągniętych w ostatnich latach, nadal **blisko co piąty mieszkaniec UE (20,9%)**, czyli około **93 mln osób**, jest zagrożony ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. W tej grupie znajduje się około **19 mln dzieci**, co oznacza, że wiele osób doświadcza nierówności już od najmłodszych lat. Z diagnozy KE wynika, że ubóstwo w krajach Unii Europejskiej ma charakter strukturalny i wielowymiarowy. Jest wynikiem współdziałania czynników ekonomicznych, społecznych i demograficznych, a jego skutki obejmują nie tylko niedostatek materialny, lecz także ograniczony dostęp do podstawowych usług i możliwości rozwoju. Szczególnie zagrożone są dzieci, młodzież, osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze oraz bezrobotni, dlatego skuteczna polityka przeciwdziałania ubóstwu wymaga działań obejmujących cały cykl życia człowieka.

Prezydium KK zgadza się z przedstawioną diagnozą, jednak istnieje wątpliwość czy planowane w Komunikacie zalecenia koordynacji działań, wzajemnej wymiany doświadczeń czy stałego monitoringu zmienią realnie obraz ubóstwa w UE, które - jak trafnie zdiagnozowano - ma szereg swoich źródeł. Walka z ubóstwem powinna dotyczyć przede wszystkim zapewnienia godnych warunków pracy i rozwoju osobistego oraz adekwatnego wynagrodzenia i zabezpieczenia społecznego. Dlatego należy skupiać się na odpowiedniej polityce rynku pracy, dbając jednocześnie o zrównoważony rozwój gospodarczy. Tymczasem

polityka przemysłowa i klimatyczna UE sprawia, że spadająca konkurencyjność europejskich przedsiębiorstw wymusza wypychanie pracowników na mniej bezpieczne formy zatrudnienia, a tym samym - ograniczony dostęp do ubezpieczeń społecznych dla pracowników. Ten stan rzeczy implikuje kolejny problem, czyli brak odpowiedniego zabezpieczenia społecznego na starość. NSZZ „Solidarność” wskazuje także na nadmierną segmentację rynku pracy i politykę państwa, zachęcającą do obniżania poziomu zabezpieczenia społecznego poprzez ulgi i odstępstwa od zasad powszechnego oskładkowania dochodów z pracy.

Istotnym elementem zagrożenia ubóstwem w Polsce są wysokie koszty energii, zwłaszcza w obliczu dużych amplitud rocznych temperatur powietrza. Aktualnie pomimo zwiększającego się udziału odnawialnych źródeł energii w miksie energetycznym w Polsce, koszty utrzymania mieszkań stają się coraz większym udziałem wydatków gospodarstw domowych. Prezydium KK nie może zgodzić się z wezwaniem KE do jak najszybszego wdrożenia systemu ETS 2, gdyż to właśnie ten system sprawi, że ponad 30% gospodarstw domowych w naszym kraju zostanie dotkniętych kolejnymi zwyżkami cen energii. Taki wzrost nie zostanie zneutralizowany dystrybucją dochodów, gdyż dotknięte zostaną nie tylko najuboższe, ale także średnio zamożne gospodarstwa domowe, które nie będą miały możliwości skorzystania ze wsparcia. Oznacza to, że szybko mogą pojawić się nowe grupy społeczne zagrożone ubóstwem.

Komunikat wskazuje uczenie się przez całe życie jako jeden z kluczowych instrumentów zapobiegania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. Dostęp do wysokiej jakości edukacji i szkoleń pozwala zdobywać kompetencje potrzebne do uzyskania dobrej jakości zatrudnienia, wyjścia z ubóstwa czy uniknięcia wykluczenia społecznego.

W obliczu zmian technologicznych i demograficznych rozwijanie kompetencji staje się warunkiem utrzymania aktywności zawodowej. Sama promocja tej idei nie jest jednak wystarczająca. Jej skuteczna realizacja wymaga stworzenia odpowiednich warunków, które umożliwią osobom dorosłym rzeczywiste uczestnictwo w procesie kształcenia.

Zdaniem Prezydium KK, kluczową rolę powinno odgrywać zaangażowanie pracodawców, którzy poprzez finansowanie szkoleń, elastyczną organizację czasu pracy czy umożliwienie podnoszenia kwalifikacji w godzinach pracy mogą znacząco zwiększyć dostępność edukacji. Równie istotne jest prowadzenie polityki publicznej sprzyjającej godzeniu obowiązków zawodowych, rodzinnych i edukacyjnych.

Niesatysfakcjonujące są także propozycje Komisji w zakresie przygotowania na ekstremalne zdarzenia pogodowe. Są to nowe czynniki, które wpływają na status finansowy

i majątkowy gospodarstw na zagrożonych terenach, dlatego należy opracować szczególne rozwiązania na budowanie odporności na coraz częstsze zagrożenia pogodowe.

Podsumowując, Prezydium KK podziela stanowisko Komisji, że wysokiej jakości zatrudnienie stanowi podstawowy instrument ograniczania ubóstwa. Jednocześnie należy zauważyć, że realizacja tego celu wymaga prowadzenia spójnej polityki gospodarczej i przemysłowej, sprzyjającej utrzymaniu miejsc pracy oraz wzrostowi wynagrodzeń. Natomiast wdrożenie systemu ETS2 pozostaje w sprzeczności z deklarowanym celem ograniczania ubóstwa energetycznego, ponieważ będzie skutkować wzrostem kosztów energii i ogrzewania również dla gospodarstw domowych o średnich dochodach, które nie będą objęte mechanizmami rekompensującymi.

Gdańsk, 7 lipca 2026 r.

Prezydium KK
NSZZ „Solidarność”

Zastępca Przewodniczącego KK
Sekretarz KK
NSZZ „Solidarność”

Grzegorz Adamowicz